

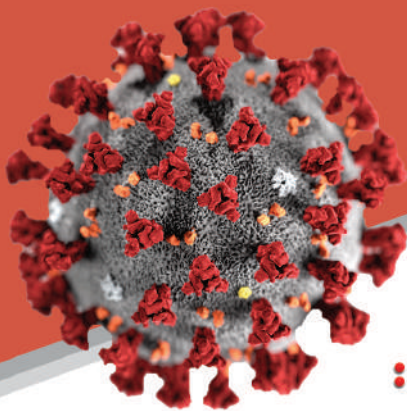
وزارت جهاد کشاورزی

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

مؤسسه آموزش و ترویج کشاورزی

۴۹۸

ترویج پیشگیری از شیوع بیماری کرونا در جامعه روستایی و عشایری کشور

توصیه نامه شماره ۱۹:

اقدامات پیشگیرانه و

بهداشتی ویژه پرورش دهندگان

گاو، گوسفند و بز

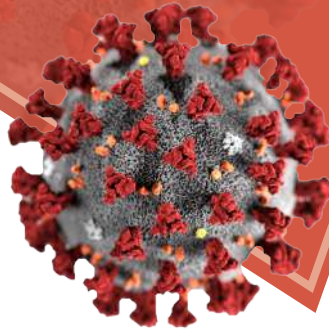
تهیه شده در:

کارگروه ملی ترویج پیشگیری از شیوع بیماری کرونا

در جامعه روستایی و عشایری کشور

۱۰ فروردین ۱۳۹۹

ویراست اول

مقدمه

تاکنون بیماری زایی ویروس کرونا در دام‌های اهلی به ویژه گاو‌شیری و گوساله پروری به اثبات نرسیده است. گاو‌داران، کارگران و خانواده‌های آنها می‌بایست اقدامات بهداشتی لازم را برای پیشگیری از شیوع بیماری کرونا مراعات کنند. آلودگی دام‌ها، ساختمان، تأسیسات و تجهیزات به این ویروس، می‌تواند آلودگی منابع انسانی یعنی دامدار، کارگران و خانواده‌های آنان را موجب شود. بر همین اساس ضروری است به منظور قطع زنجیره تکثیر، انتشار و شیوع این ویروس، موارد بهداشتی به طور دقیق رعایت شود.

الف) وظایف مدیران واحدهای پرورش گاو شیری و پرواربندی گوساله

❖ مطلع نمودن کارکنان واحد از خطرات این بیماری و نصب دستورالعمل‌های بهداشتی در تابلوی اعلانات

❖ اتخاذ تدابیر لازم به منظور جلوگیری از ورود غیرضروری افراد به واحدها

❖ محدود نمودن تردد کارگران به داخل و خارج از گاوداری

❖ بررسی مستمر سلامتی کارگران از نظر علائم ابتلا به کرونا

❖ تهیه و در اختیار قرار دادن لوازم و ملزومات بهداشتی از قبیل لباس کار، دستکش، ماسک و مواد ضدعفونی کننده مناسب برای پرسنل واحد

❖ قرار دادن کمد اختصاصی برای هر کارگر در رختکن

● (ب) الزامات برای کارگران و کارکنان واحدهای گاوداری

❖ استفاده از لباس کار، چکمه، ماسک، کلاه و دستکش مناسب (ضروری است هر کارگر ۲ دست لباس کار داشته باشد و به طور مرتب شسته شوند)

❖ خودداری از دست دادن و روبوسی با سایر افراد

❖ پرهیز از دست زدن به چشم، بینی و دهان

❖ شستشوی کامل دستها حداقل به مدت ۲۰ ثانیه با آب و صابون و ضدعفونی با ژل‌های حاوی الکل ۷۰ درصد

❖ جلوگیری از ورود کودکان به داخل واحد پرورش

❖ دوش گرفتن کارگران بعد از کار روزانه

❖ پرهیز از تجمع در زمان استراحت و صرف غذا

❖ پرهیز از استفاده مشترک از ابزار (در صورت عدم امکان تهیه ابزار به میزان کافی، ابتدا ابزار ضدعفونی شود و بعد مورد استفاده قرار گیرد)

❖ کاهش تماس نزدیک با دامها

❖ تمیز و ضدعفونی نمودن تمامی وسایل شیردوشی و سالن شیردوشی به ویژه خرچنگی در هر مرحله شیردوشی

❖ تعویض دستکش شیردوشی پس از هر بار شیردوشی

❖ شستشوی مستمر دیوارها، درها و لوازم در معرض تماس کارگران

❖ ضدعفونی مستمر لوازم تیمار دامها

❖ پاک سازی مستمر مدفوع دامها با رعایت شرایط بهداشتی

❖ ضدعفونی دستها قبل و بعد از تماس با مکملها و داروهای مورد استفاده در گاوداری

❖ پرهیز از تماس مستقیم با افراد متفرقه

❖ رعایت حداقل تعامل و ارتباط خانواده و فرزندان کارگران مقیم در گاوداری با یکدیگر

❖ پرهیز از انتقال لباس کار و چکمه به داخل محل سکونت

پ) رعایت بهداشت ساختمان و تاسیسات

❖ ضدعفونی وسایل نقلیه و احشام در محل ورودی دامداری (چاله گندزدایی)

❖ ضدعفونی محوطه، تمامی ساختمانها و تاسیسات دامداری با محلول فرمالین ۳۷ درصد به میزان ۱ تا ۵ لیتر در هر تن

❖ جلوگیری از ورود سایر حیوانات خانگی به گاوداری

❖ جلوگیری از ورود سایر حیوانات اهلی به گاوداری

❖ رعایت قرنطینه برای دام‌های خریداری شده

❖ انتقال و هدایت فضولات و شیرابه‌های سطحی موجود در
آغل و بهارند به چاه دفع فاضلاب

❖ تعیین کارگر اختصاصی برای هر سالن یا بهارند به صورت
جداگانه

❖ انجام آزمایش میکروبی آب مصرفی هر ماه یک بار

❖ خودداری از مراجعه به واحدهای دامداری مجاور یا موجود در منطقه

❖ بستن در سالن‌های پرورش در مواقع ضروری

❖ تردد کارگران از معابر مشخص و ضدعفونی منظم معابر

❖ مبارزه با جوندگان موذی از قبیل موش

❖ رعایت اصول تغذیه بهداشتی و جلوگیری از ریخت و پاش مواد غذایی پای آخور

ت) رعایت موزاین بهداشتی در خرید نهاده‌های مورد نیاز (دام زنده، علوفه، اقلام دارویی)

❖ خرید اقلام مورد نیاز از مکان‌های معتبری که الزامات بهداشتی را رعایت می‌کنند.

❖ ضدعفونی نمودن اقلام بسته‌بندی شده

❖ پرهیز از جابه‌جایی غیر ضروری اقلام در دامداری

ث) رعایت موازین بهداشتی در جمع آوری و فروش محصولات

❖ جلوگیری از تماس دستکش‌های آلوده با ظروف

❖ استفاده از ظروف تمیز و ضدعفونی شده

❖ استفاده از بیدون‌های آلومینیمی حمل شیر

❖ نگهداری شیر در دمای ۴ درجه سانتی‌گراد تا موقع تحویل
به مراکز جمع آوری شیر و بسته‌بندی محصولات فرآوری شده

ج) رعایت موازین بهداشتی در حمل و نقل

❖ استفاده از وسایل نقلیه مسقف و ضدعفونی شده

چ) رعایت موازین بهداشتی در دفع بهداشتی تلفات دامی و ضایعات

❖ دفع بهداشتی دام‌های تلف شده و ضایعات دامی با استفاده از
کوره لاشه‌سوز یا استفاده از چاه تلفات (روی لاشه‌ها به میزان ۲۰ تا
۲۵ سانتی‌متر با آهک پوشانده شود)

❖ انتقال و نگهداری دام‌های مشکوک و بیمار به مکان جداگانه و دور از سایر دام‌ها

ح) توجه به توصیه‌ها و دستورالعمل‌های بهداشتی

❖ توجه به توصیه‌ها و پیام‌های مروجان مسئول پهنه

❖ به کار بستن توصیه‌ها و دستورالعمل‌های شبکه دامپزشکی

❖ توجه و به کارگیری توصیه‌های دامپزشک گاوداری

❖ ارتباط با مراکز بهداشتی برای کسب اطلاعات موثق بهداشتی

منابع

- سازمان دامپزشکی کشور (۱۳۹۸). مصوبات ۱۱ گانه اقدامات بهداشتی و پیشگیری مخاطرات در اماکن دامی و مراکز عرضه جهت پیشگیری از هرگونه مخاطره بهداشتی از جمله کرونا به مصرف کنندگان. تهران، سازمان دامپزشکی کشور.
<https://www.ivo.ir/?siteid=1&pageid=129&newsview=250197>
- فیروزه، س. (۱۳۹۷). بهداشت شیردوشی و کاهش بار میکروبی شیر. تهران: مؤسسه آموزش و ترویج کشاورزی.
- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی. (۱۳۹۸). مجموعه راهنماهای کنترل محیطی برای مقابله با کوید۱۹ (کرونا ویروس). برگرفته در تاریخ ۱۳۹۸/۱۲/۲۴ از:
<http://behdasht.gov.ir/uploads/protocol.pdf>
- The World Health Organization. (2020). Coronavirus disease (covid-2019), situation reports. Retrieved from Geneva: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/situation-reports/>
- The World Organisation for Animal Health (OIE). (2020). Questions and Answers on the 2019 Coronavirus Disease (COVID-19). The World Organisation for Animal Health (OIE). Accessed 13 March 2020, Available online: <https://www.oie.int/en/scientific-expertise/specific-information-and-recommendations/questions-and-answers-on-2019-novel-coronavirus>.

عنوان: ترویج پیشگیری از شیوع بیماری کرونا در جامعه روستایی و عشایری کشور، توصیه نامه شماره ۱۹: اقدامات پیشگیرانه و بهداشتی ویژه پرورش دهندگان گاو، گوسفند و بز
پدیدآورندگان: حسین منافی رائی، ابراهیم جعفری، سید رضا اسحاقی، اسماعیل کرمی دهکردی
ویراستاران: رزیتا مهرورزان، سید کریم موسوی
مدیر داخلی: شیوا پارسانیک
تهیه شده در: کارگروه ملی ترویج پیشگیری از شیوع بیماری کرونا در جامعه روستایی و عشایری کشور
طراحی و آماده سازی: دفتر شبکه دانش و رسانه های ترویجی
ناظر کیفی: علی رضا سیداسحاقی
ناشر: نشر آموزش کشاورزی، مؤسسه آموزش و ترویج کشاورزی
صفحه آرا: نرگس بهادر
شمارگان: محدود
نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۹
قیمت: رایگان
مسئولیت درستی مطالب با نویسندگان است.

برای غنا بخشیدن به محتوای آئین نامه لطفا نظرات، انتقادات و پیشنهادات خود را از طریق شماره تلفن و دورنگار به شرح زیر با ما در میان بگذارید. شماره تماس ۲-۶۶۴۳۰۴۴۱ و دورنگار ۶۶۴۳۰۴۴۵

شماره ثبت در مرکز فن آوری اطلاعات و اطلاع رسانی کشاورزی ۱۲-۹۸ به تاریخ ۹۸/۱۲/۲۷ است.

نشانی: تهران، خیابان آزادی، بین نواب و رودکی، پلاک ۲۰۵، مؤسسه آموزش و ترویج کشاورزی، طبقه ۱۲
 تلفن: ۶۶۴۳۰۴۶۵ | تلفکس: ۶۶۴۳۰۴۶۴ | کد پستی: ۱۴۵۷۸۹۶۶۸